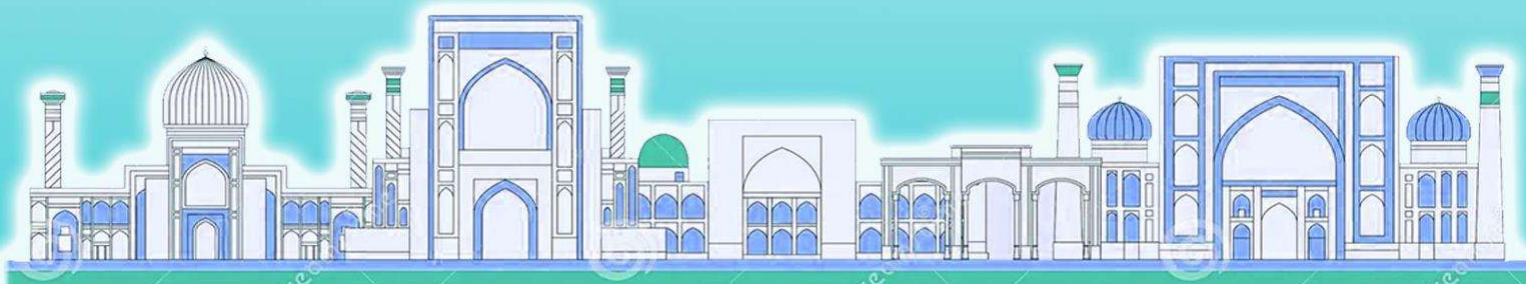

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON-FINLANDIYA PEDAGOGIKA INSTITUTI

«SAN'AT YO'NALISHLARIDAGI BO'LAJAK KADRLARGA
QO'YILADIGAN ZAMONAVIY TALABLAR,
MUAMMO VA YECHIMLAR»
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
ANJUMANI

Samarqand – 2024y. 23-24 aprel

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**O‘ZBEKISTON-FINLANDIYA PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

**“SAN’AT YO‘NALISHLARIDAGI BO‘LAJAK
KADRLARGA QO‘YILADIGAN ZAMONAVIY
TALABLAR, MUAMMO VA YECHIMLAR”**

Respublika ilmiy-amaliy anjuman

MATERIALLARI TO‘PLAMI

2024-yil 23-24aprel

SAMARQAND - 2024

UDK: 78.081

BBK: 85.31O'zb

“San’at yo‘nalishlaridagi bo‘lajak kadrlarga qo‘yiladigan zamonaviy talablar, muammo va yechimlar” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumani anjumani maqola va tezislar to‘plami. Samarqand, 2024 – 442 bet.

To‘plam materiallaridan mutaxassislar, o‘qituvchilar, tadqiqotchilar hamda magistratura va bakalavriat talabalari foydalanishlari mumkin.

To‘plamda nashr etilgan maqola va tezislarning ilmiy saviyasi, ma’lumotlarning haqqoniyligiga mualliflarning o‘zlari mas’uldirlar.

ANJUMANNING TASHKILIY VA DASTURIY QO‘MITASI

1.Sh.Sh.Negmatova	- Institut rektori, tashkiliy qo‘mita raisi
2. A.R.Safarov	-Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektor, tashkiliy qo‘mita raisi o‘rinbosari
3. B.R.Boltayev	- Musiqa ta’limi kafedrası mudiri, raisi o‘rinbosari
4. Z.O.Mo‘minova	-Yoshlar masalalari va ma’naviy-ma’rifiy ishlar bo‘yicha birinchi prorektor, a’zo;
5. K.D.Kuliyev	- O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor, a’zo;
6. B.T.Xaydarov	- San’atshunoslik fakulteti dekani, a’zo;
7. A.S.Ismoilov	- Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar va ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlash bo‘limi boshlig‘i, a’zo;
8. R.Jiyanqulova	- Texnologik ta’lim kafedrası mudiri, a’zo.

TEXNIK MUHARRIRLAR:

S.A.Pardayev.	- Musiqa ta’limi kafedrası dotsenti , rais o‘rinbosari
Sh.Shayqulov	- San’atshunoslik fakulteti dekan o‘rinbosari, a’zo;

TAHRIR HAY’ATI

1. I.Qudratov.	- Musiqa ta’limi kafedrası professori, a’zo;
2. E.K.Djalilov	Musiqa ta’limi kafedrası professori, a’zo;
3. I.Suvonqulov	- Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi kafedrası professori, a’zo;
4. H.X.Jo‘rayev	- Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi kafedrası professori, a’zo;
5. D.E.Omonov	- Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi kafedrası mudiri, a’zo;
6. G.M.Davronova	- Musiqa ta’limi kafedrası dotsenti, a’zo;
7. Sh.N.Omonqulova	- Musiqa ta’limi kafedrası dotsenti, a’zo;
8. E.Shavqiyev	- Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi kafedrası dotsenti, a’zo

O‘zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti Ilmiy texnik kengashining 2024-yil apreldagi 4 - sonli yig‘ilish qarori bilan nashrga tavsiya etilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Borich, G. D. "Effective Teaching Methods for Higher Education", Effective Teaching Methods: Research-Based Practice, Pearson 2014.
2. Susan A. Ambrose et al, "How Learning Works: Seven Research-Based Principles for Smart Teaching", 2010.
3. Linda B. Nilson, "Teaching at Its Best: A Research-Based Resource for College Instructors", 2016.
4. Thomas A. Angelo, K. Patricia Cross, "Classroom Assessment Techniques: A Handbook for College Teachers", 1993.
5. Prensky M., "The Use of Information and Communication Technologies in Education", Teaching Digital Natives: Partnering for Real Learning, Corwin Press 2010.
6. Kozma, R. B., "The Role of Technology in Education: Present and Future Prospects", Technology, Innovation, and Educational Change: A Global Perspective, Teachers College Press 2003.
7. Yahyokhonova, M. M. (2021). Increasing the effectiveness of the learning process for the use of information and communication technologies. *Academicia Globe: Inderscience Research*, 2(04), 206–211.
8. Shaxnoza Mashrabovna Muxtarova, "Ta'lim sifatini oshirishda individual ta'lim mohiyati", National University of Uzbekistan, Quality education – the foundation of Uzbekistan's development, Volume 4 | NUU Conference 3 | 2023.

MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISHDA ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.

Quvondiqova Mohinur Ilhomiddin qizi

Andijon davlat pedagogika instituti

"Boshlang'ich ta'lim metodikasi" kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqola ta'lim tizimida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishning imkoniyatlari,

axborot texnologiyalaridan foydalanib pedagogik jarayonlarni tashkil qilish pedagog-o'qituvchilarning ish faoliyatini osonlashtirib, o'quv jarayonini boshqarish, uning samaradorligini yanada ko'tarishga erishish masalalarini o'rganadi. Talabalarning mustaqil o'quv faoliyatini tashkil qilishda o'ziga xos texnologik jihatlariga e'tibor qaratish xususida so'z boradi.

Kalit so'zlar: mustaqil ta'lim, innovatsiya, texnologiya, AKT

Ta'lim tizimida zamonaviy axborot texnologiyalarining imkoniyatlaridan keng foydalanish bugungi kunning asosiy talablaridan biri hisoblanadi. Ta'limga texnologik yondashuv pedagogik jarayonga faol ta'sir etuvchi va uning samaradorligi va muvaffaqiyatini belgilab beruvchi omillardan biridir.

Hozirgi globallashuv davrida internet tarmog'i orqali masofadan turib, onlayn yoki oflayn o'qish imkoniyatlarining paydo bo'lishi, ta'lim oluvchi va ta'lim beruvchilarga juda katta imkoniyat bermoqda. Hozirgi kunda dunyo bo'ylab elektron ta'lim olish imkonini beruvchi juda ko'plab elektron ta'lim platformalari faoliyat yuritmoqda. Elektron usulda ta'lim olishning eng afzal tomoni ta'lim oluvchi ayrim sabab bilan darsda qatnasha olmasa yoki darsni yaxshi o'zlashtira olmasa, platformaga kirib, video-ma'ruzalardan qayta-qayta foydalanishi mumkin. Bu esa ta'lim olish samaradorligini sezilarli darajada oshishiga sabab bo'ladi.

Bugungi kunda rivojlangan davlatlar ta'lim tizimida zamonaviy axborot kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borilib, amaliyotga tatbiq etilmoqda. Ta'lim tizimida fan va ishlab chiqarishning integratsiyasiga e'tibor qaratish, ta'lim jarayoniga elektron ta'lim texnologiyalarini joriy qilish, masofaviy ta'limni qo'llabquvvatlash zarur. Axborot kommunikatsiya texnologiyalarini masofaviy ta'lim jarayonida qo'llashning ikkita zaruriy sharti mavjud:

- texnik jihozlar bilan taminlanganlik;
- maxsus dasturiy ta'minotlarning mavjudligi.

Ta'lim sifati va samaradorligini oshirishda asosiy omillardan biri—bu talabalar uchun mustaqil ta'limni tashkil etish va ularda mustaqil o'qish faoliyatini shakllantirishdan iboratdir. Har qanday o'quv fani bo'yicha bilimlarni

o'zlashtirishda mustaqil o'quv faoliyati muhim hisoblanib, bilimlarni mustaqil o'zlashtirish bugungi kunning eng dolzarb vazifasiga aylanib bormoqda. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ta'lim tizimining barcha pog'onalarida talabalarning mustaqil ishini tashkil etish va amaliy tajribalarni qo'yishda texnologik muammolar yuzaga keladi. Ya'ni, aksariyat talabalarda mustaqil o'qish va mustaqil ishlash ko'nikmalari yetarli darajada emas. Ko'p hollarda o'qituvchilar talabalarga mustaqil ishlash uchun har doim bir xil shakldagi vazifalarni (taqdimot tayyorlash, seminarlarda ma'ruza qilish, konspekt qilish, referat tayyorlash va hokaz) beradi. Shuningdek, AKT o'quv mashg'ulotlarini tashkil etishda, talablarga tavsiya etish va tavsiya etilayotgan o'quv materiallarini to'liq o'zlashtirishga qo'l keluvchi vosita bo'lib, o'quv materiallarini tinglovchilarga tushunarli va jonli, qisqa muddatda ko'p ma'lumotlarni yetkazib berish kabi yuqori samarali pedagogik-didaktik usullardan foydalanish zarur bo'ladi. AKTni ta'lim jarayonlariga tadbiiq etilishi talabalarning, nafaqat talabalarning, balki pedagoglarning ham axborot madaniyati davr bilan hamnafas tarzda shakllanishiga munosib zamin yaratadi.

Hozirgi vaqtda oliy ta'lim muassasalarida talabalarning mustaqil ta'lim olishlari uchun zamonaviy axborot texnologiyalari mavjud Bular:

- kompyuter dasturlari va o'rgatuvchi tizimlar –eletron o'quv qo'llanmalar, bilimni baholashning test shakli:

- vediotexnikalarni qo'llash bilan yasalgan multimedia texnologiyalari;

- elektron pochta, telekonferensiya, ZOOM tizimi va jahon kommunikatsiya tarmoqlariga chiqish imkoniyatiga beruvchi telekommunikatsiya tizimlari;

- ta'lim oluvchilar uchun jahon axborot manbalariga kirish imkoniyatini beruvchi elektron kutubxonalar.

Axborot-kommunikatsiyalar texnologiyalarini ta'lim jarayoniga keng ko'lamda joriy qilish quyidagilarni imkoniyatlarni beradi:

- O'quv va ilmiy axborotlarni talaba hamda professor-o'qituvchilar tomonidan qidirib topishga ketadigan vaqtning qisqarishi;

- Elektron o'quv adabiyotlar mazmunini davr talabidan kelib chiqqan holda

o'zgartirishni tezlashtirilishi;

Xulosa. Bugungi kunda ta'lim jarayonini to'g'ri va samarali tashkil qilishda innovatsion texnologiyalar, texnik vositalarning, jumladan, zamonaviy kompyuterlarning o'rni beqiyosdir. Dars mavzusiga oid multimediya, animatsiya, grafika, diafilm va videofilmlardan foydalanish dars jarayonini yana-da qiziqarli bo'lishiga ko'mak beradi, buning uchun esa o'qituvchi o'z ustida ishlashi va har bir darsga «men bugungi dars jarayoniga qanday yangilik bilan kirib, darsni qiziqarli tashkil qila olaman» deya o'ziga savol berishi ya'ni, an'anaviy ta'limdan qochib, noan'anaviy ta'lim berishga intilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Saidov J.N, Xodiyeva S.Sh "Ta'lim sifatini oshirishda AKT vazamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni"
2. Turdiboyev D.X, Abduraimov D, Nafasov G'.A "Ta'lim samaradorligini oshirishda pedagogik va axborot texnologiyalarining o'rni"
3. Yo'ldashev J. G., Usmonov S.A. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy qilish. – T: Fan va texnologiya, 2008.

TALABALARNI MUSIQA VOSITASIDA MA'NAVIY-AXLOQIY TARBIYALASHNING PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK IMKONIYATLARI

Boliyev Uchqun Ismatovich

*O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti "Musika ta'limi" kefedrasi
katta o'qituvchisi*

Annotatsiya. Maqolaning mazmuni shundan iboratki talabalarni guruhda ma'naviy - axloqiy tarbiyalashning mazmun mohiyati yoritib berilganligi, ularni ma'naviy – axloqiy faoliyat jarayoniga tayyorlash omillari, falsafiy, ijtimoiy, pedagogik – psixologik xususiyatlarning aniqlashtirilganligi, kasbiy pedagogik ta'lim jarayoni hamda guruhda musiqa vositasida ma'naviy – axloqiy tarbiyalash imkoniyatlarning ochib berganligi bilan izohlanadi.

<i>Значение духовного наследия узбекского народа в формировании музыкальной культуры у студентов педагогических вузов республики узбекистан Тригулова Аделя Хусаиновна.....</i>	<i>68</i>
<i>Oliy ta'lim tizimida dars sifatini takomillashtirish. Aliqulov Shukurullo Fayzulla o'g'li Yaxiyaxonova Muxiba Maxmudjonovna.....</i>	<i>73</i>
<i>Mustaqil ta'limni tashkil etishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish. Quvondiqova Mohinur Ilhomiddin qizi.....</i>	<i>77</i>
<i>Talabalarni musiqa vositasida ma'naviy-axloqiy tarbiyalashning pedagogik va psixologik imkoniyatlari Boliyev Uchqun Ismatovich.....</i>	<i>80</i>
<i>Talabalarga o'zbek mumtoz ashulalarini 'rgatishning pedagogik muammolari Axrorov Jamshed Rustamovich.....</i>	<i>83</i>
<i>Axborot texnologiyalari imkoniyatlari va musiqiy muharrirlar vositasida musiqa fanlarini o'qitish samaradorligini oshirish. Sh. Usmonova.....</i>	<i>87</i>
<i>Musiqa o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalari Omanqulova Shohida Nematillo qizi.....</i>	<i>91</i>
<i>Xorazm dutor maqomlar. Raximov Botir Matyakubovich.....</i>	<i>95</i>
<i>Xorazm tanbur notasi Boltayev Rustam Kurbonbayevich.....</i>	<i>99</i>

II SHO'BA

SAN'AT YO'NALISHLARIDAGI BO'LAJAK KADRLARNI TAYYORLASHDA XORIJ TAJRIBASINI O'RGANISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.

<i>San'at yo'nalishlaridagi bo'lajak kadrlarni tayyorlashda xorij tajribasini o'rganishning nazariy va amaliy asoslari Nishonova Shahzoda Murodjon qizi..</i>	<i>105</i>
<i>Musiqa madaniyati darslarida Buxoro bolalar folklor qo'shiqlarini o'rgatish muammo sifatida Xamrokulov Naimjon Baxronovich.....</i>	<i>108</i>
<i>Talabalarda vokal ijrochiligi ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari. Murodov Mirshoxid Burxanovich.....</i>	<i>111</i>
<i>Talabalarning kuylash malakasini shakllantirish. M. Djumaboyeva.....</i>	<i>114</i>
<i>Bo'lajak musiqa o'qituvchilarida metodik kompetmtlikni rivojlantirish texnoiogiyalari. Oygul Sobirova.....</i>	<i>119</i>